

KOMPIUTERIJOS TERMINŲ VARTOJIMO REKOMENDACIJA

APIE „ENCIKLOPEDINĮ KOMPIUTERIJOS ŽODYNĄ“

Internetu adresu <http://www.likit.lt/term/enc.html> pateikiamas *Valentinos Dagienės, Gintauto Grigo, Tatjanos Jevsikovas „Enciklopedinis kompiuterijos žodynas“ (II papildytas leidimas)*, kuriame aprašyta apie 4 tūkst. terminų ir leksinių vienetų, pateikiama terminų apibrėžtis, paaiškinimai, iliustracijos.

Žodynas skiriamas programinės įrangos gamintojams ir lokalizuotojams, verčiantiems programas į lietuvių kalbą ir adaptuojantiems jas lietuviškai kultūrinei terpei – kad jiems būtų lengviau sudaryti ir parinkti komandų, parinkčių, parametrų pavadinimus, versti kompiuterio pranešimus, rengti elektroninius žinytus ir kitus darbui su kompiuteriu reikalingus tekstus. Žodynas bus naudingas ir kompiuterių naudotojams, norintiems geriau suprasti ar pasitikslinti programinės įrangos komandas ir pranešimus.

Valstybinė lietuvių kalbos komisija 2003-03-05 protokoliniu nutarimu Nr. 1 patvirtino rekomendaciją „Dėl kai kurių kompiuterijos svetimžodžių lietuviškų atitikmenų“ (internetu adresas <http://www.vlkk.lt/lit/10017>), **kurioje rekomenduojama vartoti tokius kompiuterijos svetimžodžių lietuviškus atitikmenis:**

1. Kaūpas (*laikinojo laikymo vieta*)

2. Būferis

angl. *buffer*

Riktas (*netikslumas, apsirikimas programoje*)

angl. *bug*

1. Priešatmintė (*artimiausia, sparčiausia ir mažiausios kreipties trukmės atmintis*)

2. Pódelis (*specialus aplankas, kuriame laikomos iš tinklo parsisiųsdintų dokumentų kopijos*)

angl.: *cache, cache memory*

Iškarpinė

angl. *clipboard*

Asmeninė adresinė

angl. *contacts*

1. Disko skaitlỹs (*disko nuskaitymo ir įrašymo įtaisas*)

2. Diskų įtaisas (*bendrasis terminas*)

3. Disko suklỹs (*disko sukimo įtaisas*)

angl. *disk drive*

Parankiniai adresai (*įvartotojo parinktų tinklalapių adresinė*)

angl. *favorites*

Rinkmenà (*laikmenoje įrašytų duomenų elementų rinkinys, turintis vardą*)

angl. *file*

Pórinkmenis (*rinkmenos dalis, turinti atskirą vardą*)

angl. *subfile*

Rinkmenõs varðo plétinỹš, rinkmenõs príevardis (**.doc, *.xls, *.bmp ir pan.*)

angl. *file name extension*

1. Formuõtè (*formavimo rezultatas, formatų visuma*)

2. Formãtas

3. Formúoti

angl. *Format*

1. Formuõtè (*formavimo rezultatas, formatų visuma*)

2. Formãvimas (*vyksmas*)

angl. *Formatting*

Programišius, programãvimo aistruõlis

angl. *hacker*

Príegloba (*svetainės paslauga, tinklalapių priėminas, publikavimas*)

angl. *Hosting*

Gaviniaĩ, gavinių ãplankas

angl. *inbox*

1. Įrengĩmas (*programos rinkmenų kopijavimas į standųjį diską ir sistemos nuostatų nustatymas*)

2. Įrenginỹs

angl. *installation*

1. Žymenà (*ko nors pažymėjimas tam tikru užrašu*)

2. Etikètè (*apibūdinimo lapelis*)

angl. *label*

Mediateka (*teksto, vaizdo ir garso laikmenų biblioteka*)

angl. *media library*

Parsisiųšdinama progrãminè įranga

angl. *loadware*

1. Įėjĩmo vardas (*įvartotojui paskirtas vardas, naudojamas prieigai prie kompiuterių ar jų sistemos*)

2. Slapývardis

1. Įėjĩmas

2. Seánsò pradžià (*įėjimo į sistemą veiksmas*)
angl. *login*

1. Išėjimas (*išėjimo iš sistemos veiksmas, komanda*)

2. Seánsò pabaigà
angl. *Logoff*

1. Įėjimas (*įėjimo į sistemą veiksmas*)

2. Seánsò pradžià
angl. *logon*

1. Išėjimas (*išėjimo iš sistemos veiksmas*)

2. Seánsò pabaigà
angl. *logout*

Žymėklis (*pažymėjimo priemonė, įrankis*)
angl. *marker*

Multimėdija (*teksto, vaizdo, garso ir filmukų rinkmenos ir laikmenos*)
angl. *multimedia*

1. Atjungtìs (*veikimo būseną be duomenų mainų ryšio linija*)

2. Atjungtìnìs (*veikimas*)

3. Atsijūngęs (*vartotojas*)
angl. *offline*

1. Prijungtìs (*veikimo būseną keičiantis duomenimis ryšio linija*)

2. Prijungtìnìs (*veikimas*)

3. Prisijūngęs (*vartotojas*)
angl. *online*

Siuntiniai, siuntinių āplankas
angl. *outbox*

Tinklālapis
angl. *Web page*

Pólangis (*lango dalis*)
angl. *pane*

1. Leistùvė (*judančio vaizdo, filmuko leidimo programa*)

2. Leistùvas (*leidimo įtaisas*)
angl. *Player*

Žymìklis (*pelės rodyklė ekrane, žyminti galimą veiksmą ar būseną*)
angl. *pointer*

1. Skaitlỹs (*nuskaitymo įtaisas*)

2. Skaitytùvė (*skaitymo programa; garso sintezavimo programa*)

angl. *reader*

1. **Garsārašis** (*garso įrašymo įtaisas*)
 2. **Garsārašė** (*garso įrašymo programa*)
- angl. *sound recorder*

Kėlvada (*sujungimo kelio parinkimas duomenims persiųsti tinkle*)
angl. *routing*

1. **Žvalgýti**
 2. **Žvalga**
 3. **Nuskaitymas**
- angl. *Scan*

1. **Skleistùvas** (*skleidimo įtaisas*)
 2. **Skaitytùvas** (*duomenų nuskaitymo prietaisas*)
 3. **Žvalgytùvas** (*rinkmenos, laikmenos, kompiuterio paieškos ir analizavimo priemonė*)
- angl. *Scanner*

1. **Rikiāvimas** (*sutvarkymas, išdėstymas tam tikra tvarka*)
 2. **Rūšiāvimas** (*suskirstymas rūšimis*)
- angl. *sorting*

1. **Kaūpas**
 2. **Suktùkas**
- angl.: *spool, spooler*

Kaupà (*laikinasis duomenų kaupimas*)
angl. *spooling*

Parankìnė (*pagalbinių mygtukų juosta komandoms vykdyti pele*)
angl. *toolbar*

Parankìnė (*pagalbinių mygtukų langas komandoms vykdyti pele*)
angl. *toolbox*

Príemonės
angl. *tools*

(Visúotinis) žiniātinklis (*tinklinė hipermedija, leidžianti kreiptis į interneto laikmenas ir gauti informacijos; pasaulinis sujungtų tinklų raizginys*)
angl.: *World Wide Web, web*

Valstybinė lietuvių kalbos komisija pranešime „Dėl kai kurių kompiuterijos svetimžodžių lietuviškų atitikmenų“ (internetu adresas http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?

[p_id=206942&p_query=kompiuterijos%20svetim%FEod%FEi%F8&p_tr2=1\)](#)
rekomenduoja vartoti tokius kompiuterijos svetimžodžių lietuviškus atitikmenis:

adāpteris, siejīklis

angl. *adapter*;
 pranc. *adaptateur* m;
 vok. *Adapter* m;
 rus. *адаптер* m, *переходное устройство* n

1. plētōtē; 2. plētójimo įranga (ntk. *apgreidas*)

angl. *upgrade, upgrading*;
 pranc. *mise f à jour d'un logiciel, mise f à niveau d'un ordinateur, amélioration f*;
 vok. *Verbesserung f*;
 rus. *модернизация f, усовершенствование n, наращивание n системы, наращивание n ресурсов, повышение n качества*

nusiuntimas (į serverį) (ntk. *aplaudingas*)

angl. *uploading*;
 pranc. *télétransmission f*;
 vok. *Hochladen n, Hinaufladen n*;
 rus. *подкачка f, загрузка f* (в удаленный сетевой компьютер)

nusiųšti (į serverį) (ntk. *aplaudinti*)

angl. *upload*;
 pranc. *charger*;
 vok. *einlesen, (auf)laden, aufgeladen*;
 rus. *пересылать, загружать* (в главную систему из подчиненной), *передать*

pridėti (ntk. *atačinti*)

angl. *attach*;
 pranc. *attacher, joindre*;
 vok. *angeschlossen*;
 rus. *присоединить, присоединять, подсоединять*

priėdas (ntk. *atačmentas*)

angl. *attachment*;
 pranc. *annexe f, fichier m joint à un e-mail, pieces f pl jointes, annexes f pl, attachements*;
 vok. *Zusatzteil m, Vorsatz m*;
 rus. *приставка f, вложение n* (в электронной почте), *прикрепление n, присоединение n, подсоединение n*

reklāminė juosta, kaičióji reklamà (ntk. *baneris, banerinė reklama*)

angl. *banner*;
 pranc. *bandeau-titre m, bandeau m (publicitaire)*;
 vok. *Vorsatz m*;

rus. *заголовок* m, *заставка* f

koduõtē (ženklų kodų rinkinys) (ntk. *čersetas*)

angl. *character set, charset*;

pranc. *jeu m de caractères*;

vok. *Zeichenvorrat m, Zeichensatz m, Zeichenmenge f*;

rus. *набор* m *знаков, алфавит* m, *набор* m *символов, литерный набор* m

lūstas (ntk. *čipas*)

angl. *chip*;

pranc. *puce*;

vok. *Chip m, Mikrobaustein m, Halbleiterscheibe f*;

rus. *чип* m, *кристалл* m, *микросхема* f

lūstų rinkinys, lustýnas (ntk. *čipsetas*)

angl. *chip set*;

pranc. *ensemble m de puces, jeu m de puces*;

vok. *LSI-Schaltkreissatz m*;

rus. *микропроцессорный набор* m, *набор* m *микросхем [кристаллов], набор* m *интегральных схем*

par(si)siuntimas, at(si)siuntimas (ntk. *daunlaudingas*)

angl. *downloading, down-loading*;

pranc. *téléchargement m*;

vok. *Laden n, Entladen n, Auslagern n, Ausspeicherung f*;

rus. *разгрузка* f (откачка f) *данных, загрузка* f (откачка f) *программы [данных]* (из главного компьютера)

par(si)siųsti, at(si)siųsti (ntk. *daunlaudinti*)

angl. *download*;

pranc. *télécharger*;

vok. *herunterladen, einlesen, abwärts laden*;

rus. *загружать, пересылать, закладывать* (программу)

atvirasis vidinis tinklųnas, ekstranėtas

angl. *extranet*;

pranc. *externet*;

rus. *экстрасеть* f

pagálba, žinýnas (ntk. *helpas*)

angl. *help*;

pranc. *aide* f;

vok. *Hilfe f, Beratung f*;

rus. *помощь* f, *консультация* f

hipertėksto saítas, hipersaítas, (hiper)saítas (ntk. *hiperlinkas, hyperlinkas*)

angl. *hyperlink*;

pranc. *hyperlien* m;

vok. *Hyperlink* m;

rus. гипертекстовая ссылка f, гиперссылка f, гиперсвязь f

1. sietùvas (susiejimo įtaisas); **2. sąsąja** (priemonės ir taisyklės) (ntk. *interfeisas*)

angl. *interface*;

pranc. *interface*;

vok. *Interface* n, *Schnittstelle* f; *Anschlußeinheit* f, *Anpassungseinheit* f, *Koppeleinheit* f, *Kopplung* f, *Anpassung* f;

rus. 1. интерфейс m, устройство n сопряжения; 2. средства n pl сопряжения, место n стыковки

tiñklininkas (asmuo, besišvalgantis tinkle, interneto vartotojas), **internáutas**

angl. *internaut*, *internetter*, *netizen*;

pranc. *infonaute* m, *internaute* m

uždaràsis vidìnis tinklýnas, intranètąs

angl. *intranet*;

pranc. *intranet* m;

rus. интрасеть f, внутрикорпоративная сеть f на базе технологии *Internet*

1. valdiklis; 2. valdýklė (programa) (ntk. *kontroleris*)

angl. *controller*;

pranc. *contrôleur* m;

vok. 1. *Steuereinheit* f, *Kontroller* m, *Controller* m; 2. *Steuerprogramm* n, *Organisationsprogramm* n;

rus. контроллер m

skreĩtinis kompiùteris, skreitinùkas (ntk. *laptopas, loptopas*)

angl. *lap-top*, *laptop computer*;

pranc. *portatif* m, *ordinateur* m *portatif*;

vok. *Laptop* m, *Aktentaschenrechner* m;

rus. портативный персональный компьютер m, компактный портативный компьютер m

1. saĩtas; 2. rýšio lĩnija, grandis (ntk. *linkas, link'as*)

angl. *link*;

pranc. 1. *liaison*; 2. *lien*;

vok. 1. *Bindeglied* n, *Glied* n, *Verknüpfungsglied*; 2. *Übertragungsleitung* f, *Fernmeldeleitung* f, *Verbindungsleitung* f, *Nachrichtenverbindung* f, *Bindung* f, *Verbund* m;

rus. 1. связь f, указатель m связи, ссылка f; 2. звено n, линия f связи [передачи]

didỹsis kompiùteris (ntk. *meinfreimas*)

angl. *mainframe*, *mainframe computer*, *large computer*, *large-size computer*;

pranc. *ordinateur m gros, ordinateur m de grosse taille, macroordinateur m*;

vok. *Grossrechner m, Zentraleinheit f, Grundeinheit f, Zentraleinheit f, Grundeinheit f*;

rus. *большая вычислительная машина f, большая ЭВМ f, центральный блок m, основной комплект m*

knỹginis kompiũteris (ntk. *noutbukas, notebook'as*)

angl. *notebook, notebook computer*;

pranc. *carnet m de note, agenda m, ordinateur m bloc-notes*;

vok. *Notebook m*;

rus. *блокнотный компьютер m, портативный компьютер m*

kiŗenĩnis kompiũteris (ntk. *palmtopas*)

angl. *palmtop computer, palmtop, palmsize computer, hand-held computer, pocket(-size) computer, pocket computer*;

pranc. *ordinateur m de poche, ordinateur m à main*;

vok. *Taschenrechner m*;

rus. *карманный компьютер m, карманная ЭВМ f*

parinktĩs (ntk. *opcija*)

angl. *option*;

pranc. *options f pl, paramètres m pl, option f, variante f, version f*;

vok. *Wahlmöglichkeit f, Ausgabe f, Ausführung f*;

rus. *вариант m, выбор m, версия f, опция f*

pritaĩkomasis portãlas, **tĩkinamasis** portãĩas (ntk. *personalizuotas portalas*)

1. prievadas; 2. jungtis (ntk. *portas*)

angl. *port*;

pranc. *raccordement m, port m*;

vok. *Port m, Anschluß m, Kanalanschluß m, Steckanschluß m, Tor m*;

rus. *порт*

(kompaktinių plokštelių) **raŗytũvas** (ntk. (CD) *rekorderis*)

angl. *recorder*;

pranc. *enregistreur m*;

vok. *Registriergerät n, Registrator m, Rekorder m, Registrierapparat m, Selbstschreiber m, Aufzeichnungsgerät n*;

rus. *записывающее устройство n, устройство n записи, регистратор m, самописец m*

ĩraŗyti, iŗŗaũgoti (ntk. *seivinti*)

angl. *save*;

pranc. *enregistrer, sauvegarder*;

vok. *abspeichern, reten, sich erstellen*;

rus. *записывать, сохранять*

spũŗtelėti (klaviŗa) (ntk. *snapuoti*)

angl. *snap*;
 pranc. *cliquer*;
 vok. *knallen, schnappen*;
 rus. *нажимать и отпускать клавишу, щелкать*

rašýba, rašýbos tikrinimas (ntk. *spelingas*)

angl. *spelling, spelling checking*;
 pranc. *orthographe, vérification f d'orthographe*;
 vok. *Rechtschreibung f; Rechtschreibkontrolle f, Schreibfehlerprüfung f*;
 rus. *орфография f, правописание n, проверка f орфографии*

paléisti, pradéfi (ntk. *startuoti*)

angl. *start*;
 pranc. *démarrer*;
 vok. *anfangen, beginnen, starten*;
 rus. *начинать, (за)пускать*

1. (pér)jungiklis; 2. pérjungti (ntk. *svičas*)

angl. *switch*;
 pranc. 1. *commutateur m, interrupteur m*; 2. *basculer*;
 vok. 1. *Umschalter m, Schalter m*; 2. *umschalten, schalten*;
 rus. 1. *переключатель, выключатель*; 2. *переключить, выключить*

1. núoroda; 2. šaukinỹs (ntk. *šortkutas*)

angl. *shortcut*;
 pranc. *raccourci m*;
 vok. *Abkürzung f, Kurzbezeichnung f*;
 rus. *ярлык m, сокращение n, быстрая ссылка f, краткая форма f, пиктограмма f для быстрого доступа к объекту*

dāžomieji miltėliai (ntk. *toneris*)

angl. *toner, toner powder*;
 pranc. *toner m, encre m*;
 vok. *Tonerpulver n, Schriftpulver n, Toner m*;
 rus. *тонер m, электрофотографический проявитель m, красящий порошок m*

standùsis diskas (ntk. *vinčesteris*)

angl. *Winchester disk*;
 pranc. *disque m Winchester*;
 vok. *Winchesterplatte f*;
 rus. *винчестер m, винчестерский диск m*

KLAVIŠŲ PAVADINIMAI

Kaip taisyklingai vadinti kiekvieną kompiuterio klaviatūros klavišą?

Tai galima sužinoti perskaičius Gintauto Grigo straipsnį „Klavišų pavadinimai“, paskelbtą Matematikos ir informatikos instituto tinklalapyje

<http://ims.mii.lt/ims/asmen/gintas/publ/gg07-klavpav.html> ir 2007 metų 8-ajame „Gimtosios kalbos“ numeryje.
